

Rigsadvokaten bemærkede dengang i forbindelse med høringen over lovforslaget, at når der indføres en almindelig adgang til at pålægge juridiske personer straf for overtrædelse af straffeloven, ses der ikke at foreligge særlige grunde, der taler for, at man fraviger de almindelige betingelser for selskabsansvaret, jf. straffelovens § 27. Efter denne bestemmelse er selskabsansvaret ikke begrænset til forsætlige forhold eller til tilfælde, hvor overtrædelsen er begået for at skaffe den juridiske person vinding.

På det nu foreliggende grundlag, hvor vindingskravet i § 306 må ophæves for så vidt angår overtrædelser, der er omfattet af terrorfinansieringskonventionen (f.eks. den foreslåede nye bestemmelse i straffelovens § 114 a), er der efter Justitsministeriets opfattelse ikke tilstrækkeligt grundlag for at opretholde denne betingelse for juridiske personers strafansvar i relation til andre straffelovsovertrædelser. Justitsministeriet finder således, at strafansvaret for juridiske personer i relation til straffelovsovertrædelser generelt bør være undergivet de almindelige betingelser, der efter straffelovens § 27 gælder for denne ansvarsform.

Det bemærkes herved, at strafansvaret for juridiske personer ved overtrædelse af straffebestemmelser i særlovgivningen ikke er betinget af, at handlingen er begået for at skaffe den juridiske person vinding. En ophævelse af vindingskravet i § 306 vil således indebære, at der for så vidt angår betingelserne for juridiske personers strafansvar opnås en ligestilling mellem straffelovsovertrædelser og særlovsovertrædelser.

Justitsministeriet finder på den baggrund, at gennemførelsen af artikel 5 i FN's terrorfinansieringskonvention bør ske ved en ophævelse af kravet i straffelovens § 306 om, at overtrædelsen skal være begået for at skaffe den juridiske person vinding.

Den foreslåede ændring vil indebære, at spørgsmålet om strafansvar for juridiske personer i anledning af straffelovsovertrædelser i det hele skal afgøres efter de almindelige betingelser i straffelovens § 27, stk. 1. For at en juridisk person skal kunne straffes for en straffelovsovertrædelse, er det således en forudsætning, at overtrædelsen er begået inden for dens virksomhed, og at overtrædelsen kan tilregnes en eller flere til den juridiske person knyttede personer eller den juridiske person som sådan. Der henvises til Folketingstidende 1995-1996, tillæg A, sp. 4054-62 og 4063-64, og til Straffelovrådets betænkning nr. 1289/1995 om juridiske personers strafansvar, navnlig kapitel 6.

En lang række af straffelovens regler tager sigte på at beskrive enkeltpersoners skadegørende, farlige eller på anden måde forkastelige handlinger såsom

drab, vold, voldtægt, hærværk osv. De begås i henhold til individuelle beslutninger, eventuelt efter aftale mellem flere, og uden sammenhæng med, om den eller de pågældende står i ansættelsesforhold til nogen, jf. Straffelovrådets betænkning, side 54-55. Begår en ansat sådanne handlinger i forbindelse med sit arbejde, må de imidlertid i almindelighed anses for så fremmede og atypiske i forhold til den aktivitet, den juridiske person udøver, at de ikke kan anses for begået »inden for dens virksomhed«. Ophævelsen af kravet om, at overtrædelsen skal være begået for at skaffe den juridiske person vinding, vil således i almindelighed ikke medføre, at handlinger af den nævnte art indrages under strafansvaret for juridiske personer.

Afgivelse af urigtige erklæringer på virksomhedens vegne, aktiv bestikkelse, bedrageri, skatte- og moms-svig, EU-svig osv. kan nævnes som eksempler på overtrædelser, der kan begås inden for virksomheden, og som derfor kan pådrage den juridiske person strafansvar. Det må således antages, at det fortsat vil være de straffelovsovertrædelser, der begås for at skaffe den juridiske person vinding, som i praksis navnlig vil aktualisere spørgsmålet om straf for den juridiske person, selv om vindingskravet udgår.

For så vidt angår de bestemmelser i straffeloven, der har karakter af overbygningsbestemmelser i forhold til bestemmelser i særlovgivningen (f.eks. straffelovens § 289 om skatte- og moms-svig), har en generel bestemmelse om strafansvar for juridiske personer med hensyn til straffelovsovertrædelser ikke selvstændig hjemmelsmæssig betydning eller betydning for strafferammen. Straffelovens udvidede strafferammer følger således ikke noget til særlovens, idet en juridisk person ikke kan idømmes fængselsstraf, men kun bødestraf, jf. straffelovens § 25. Det forhold, at overtrædelsen henføres til overbygningsbestemmelser i straffeloven, kan dog eventuelt føre til, at der udmåles en større bøde, end hvis forholdet alene henføres under særlovsbestemmelser. Det bemærkes i den forbindelse, at bødestraf vil kunne anvendes over for en juridisk person, selv om den straffelovsbestemmelse, der er overtrådt, kun indeholder hjemmel til fængselsstraf (for fysiske personer).

Begår en person en straffelovsovertrædelse over for den juridiske person, hvori den pågældende er ansat – f.eks. underslæb, hvor det er den juridiske person, der er den forurettede – må overtrædelsen anses for et rent privat skridt fra den ansattes side, der selvsagt ikke kan pådrage den juridiske person strafansvar.

Det beror på den konkrete straffebestemmelse, om strafansvaret for den juridiske person alene indtræder, når en enkeltperson har handlet med forsæt, eller om